

Judith Schalansky

GÂTUL GIRAFEI

Traducere din limba germană și note de
Monica Livia Grigore

Echilibre ecologice

— Luați loc, a zis Inge Lohmark, și elevii s-au așezat.

Apoi le-a zis:

— Deschideți cartea la pagina șapte.

Ei au deschis cartea la pagina șapte, și pe urmă au început cu ecosisteme, echilibre ecologice, dependențe și interdependențe între specii, între ființe și mediul lor înconjurător, cu rețeaua de interacțiuni dintre comunitate și spațiu. De la rețeaua trofică din pădurile mixte au ajuns la lanțul trofic al câmpiilor, de la râuri la mări și, în sfârșit, la deșerturi și mlaștini.

— Vedeți voi, nimeni – nici animal, nici om – nu poate exista de unul singur. Între viețuitoare domnește concurența. Iar uneori chiar și ceva ce pare a fi cooperare. Dar asta e mai degrabă o raritate. Cele mai importante forme ale vieții în comunitate sunt concurența și relația dintre prădător și pradă.

În timp ce Inge Lohmark trăgea pe tablă săgeți dinspre mușchi, licheni și ciuperci spre râme și cărăbuși, arici și cârțițe, apoi spre pițigoi, căprioară, șoimi și, în cele din urmă, o ultimă săgeată către lup, lua naștere ușor o piramidă, în vârful căreia ședea omul, alături de câteva animale de pradă.

— Cert este că nu există niciun animal care să mănânce vulturi sau lei.

S-a tras un pas înapoi, pentru a contempla amplul desen în cretă. Schema alcătuită din săgeți una producătorii și consumatorii de ordinele unu și doi, producătorii și consumatorii primari, secundari și terțiari, precum și inevitabilele organisme mărunte menite să se descompună, toate având în comun respirația, pierderea de căldură și creșterea biomasei. În natură,

toate își aveau locul lor; dacă nu fiecare ființă, atunci măcar fiecare specie avea propria menire: să mănânce sau să fie mănâcată. Era minunat.

— Treceți asta în caiet.

Au făcut cum le-a spus.

Acum începea anul școlar. Trecuse definitiv agitația din iunie – la fel și vremea căldurilor înăbușitoare și a mâneșilor scurte. Soarele dogorea prin peretele de sticlă și transforma sala de clasă într-o seră. În capetele goale încolțea așteptarea verii. Simpla perspectivă a zilelor în care nu trebuiau să facă nimic le răpea copiilor orice urmă de concentrare. Cu ochii pe jumătate închiși, cu pielea lucind, transpirând dorință de libertate, zăceau pe scaune, visând la vacanță. Unii dintre ei erau împrăștiați și iresponsabili. Alții, din cauza evaluărilor care se apropiau, simulau umilință și își depuneau pe catedră extemporalele la biologie, așa cum aduc pisicile șoarecii vânați pe covorul din sufragerie. Numai pentru ca la următoarea oră să se intereseze de notă, cu calculatoarele de buzunar la vedere, încercând să-și afle media rotunjită până la a treia zecimală.

Însă Inge Lohmark nu era profesoara care să depună armele la sfârșitul anului școlar, doar fiindcă în curând urma să-i piardă pe cei din fața ei. Nu se temea că, odată rămasă singură, avea să alunece ușor în irelevantă.

Pe măsură ce se apropia vacanța de vară, unii dintre colegi erau copleșiți de o indulgență de-a dreptul tandră. Activitatea lor se degrada într-un fel de teatru interactiv lipsit de conținut. O privire visătoare aici, o bătaie pe umăr dincolo, un „capul sus“, un spectacol de toată jalea. Apoi o inflație de note mari, înaltă trădare față de calificativul *Foarte bine*. Și mai ales prostul obicei de a rotunji mediile anuale, pentru a trage câteva cazuri desperate în clasa următoare. De parcă ar fi folosit cuiva. Colegii ei nu reușeau să priceapă că nu făceau decât să-și dăuneze propriei sănătăți atunci când încercau să-i mulțumească pe elevi. În fond, nu erau decât niște vampiri care-ți sugeau toată energia vitală. Care se hrăneau cu corpul profesoral, competența și teama lor de a nu-și încălca îndatoririle legale. Tăbărau asupra lor încontinuu. Cu întrebări fără

sens, cu idei jalnice și cu confesiuni respingătoare. Pur vampirism.

Inge Lohmark nu se lăsa secătuită. Era recunoscută pentru cum îi ținea din scurt, fără crize de isterie și fără să arunce cu cheile după ei. Și era mândră de asta. Putea oricând să mai slăbească frâiele. Le mai arăta morcovul din când în când, ca din senin.

Important era să le ofere elevilor o direcție, să le pună ochelari de cal, pentru a le stimula capacitatea de concentrare. Iar, dacă uneori se mai făcea gălăgie, nu trebuia decât să zgărie tabla cu unghia sau să le vorbească despre tenie. Oricum, pentru elevi era cel mai bine să-i facă să simtă că erau mereu la mâna ei. În loc să-i lase să aibă impresia că ar avea ceva de spus. Cu ea nu aveai drept la opinie, nici posibilitatea de a alege. Nimeni nu avea de ales. Nu exista decât selecția naturală și altceva nimic.

Acum începea anul. Cu toate că începuse deja de ceva vreme. Pentru ea, însă, începea astăzi, 1 septembrie, care de data asta cădea într-o luni. Iar Inge Lohmark își lua hotărârile spre sfârșitul vieții, nu în noaptea gălăgioasă de Revelion. De fiecare dată se bucura de siguranța pe care i-o oferea calendarul școlar la trecerea în alt an. O simplă întoarcere a foii, fără numărătoare inversă și fără clinchetul paharelor de șampanie.

Inge Lohmark și-a aruncat privirea peste cele trei rânduri de bănci, fără să-și miște capul nici măcar un centimetru. În toți acei ani, își perfecționase acea privire atotputernică, fixă. Conform statisticilor, întotdeauna existau cel puțin doi elevi pe care materia ei îi interesa cu adevărat. Dar, după cum stăteau lucrurile de data asta, statistica era în pericol. Cu sau fără curba de distribuție a lui Gauss. Oare cum reușiseră să ajungă până aici?

Se vedeau pe ei cele șase săptămâni de leneveală. Niciunul nu deschisese vreo carte. Vacanța mare. Nu la fel de mare ca odinioară. Dar tot era prea lungă! Avea să-i ia cel puțin o lună ca să-i obișnuiască din nou cu bioritmul școlii. Măcar nu trebuia să le asculte poveștile. Pe alea puteau să i le istorisească lui Schwanneke, care organiza cu fiecare nouă clasă un joc de prezentare. După o jumătate de oră, toți participanții erau prinși în firele încâlcite ale unui ghem de lână roșie și puteau spune pe dinafară numele și hobby-urile colegilor de bancă.

Erau ocupate doar câteva locuri răzlețe. Așa sărea și mai tare în ochi cât erau de puțini. Un public rarefiat în teatrul ei, al științelor naturii: doisprezece elevi – cinci băieți, șapte fete.

Cel de-al treisprezecelea se întorsese la Realschule¹, cu toate că Schwanneke se zbătuse foarte mult pentru el. Cu o grămadă de ore de meditație, vizite la domiciliu și evaluări psihologice. O oarecare dificultate de concentrare. Dar ce n-avea! O mulțime de tulburări de dezvoltare culese de prin cărți. După dislexie, discalculie. Oare ce-avea să urmeze? O alergie la biologie? Pe vremuri nu existau decât cei scutiți la sport și cei fără ureche muzicală. Totuși, și ăia erau nevoiți să alerge sau să cânte. Era doar o problemă de voință.

Pur și simplu nu merita să-i șlefuiască pe cei slabi. Reprezentau doar un balast care-i împiedica pe ceilalți să avanseze. Infracitori înrăiți. Paraziți pe corpul sănătos al clasei. Mai devreme sau mai târziu, cei săraci cu duhul aveau să rămână oricum în urmă. Mai bine să fie confrunțați cu adevărul cât mai devreme posibil, în loc să li se dea o nouă șansă după fiecare eșec. Cu adevărul că pur și simplu le lipseau premisele pentru a deveni membri normali, așadar folositori ai societății. Pentru ce atâta ipocrizie? Nu toți sunt capabili să reușească. Și de ce ar trebui s-o facă? În fiecare an existau câțiva ratați. În cazul unora te bucurai dacă reușeai să le formezi câteva virtuți fundamentale. Politețe, punctualitate, igienă. Păcat că nu mai existau note la purtare. Ordine. Hărnicie. Cooperare. Comportament. O dovadă a mizeriei acestui sistem de învățământ.

Cu cât scăpai mai târziu de un ratat, cu atât devenea mai periculos. Începea să-și agaseze semenii și să aibă pretenții nejustificate: să i se prezinte notele de absolvire, să primească o evaluare pozitivă, eventual chiar și un job bine plătit și o viață fericită. Rezultatul sprijinului primit ani la rând, al unei bunăvoințe mioape și al unei generozități neglijente. Cei care le băgau în cap acestor copii fără speranță că pot să se integreze, nu trebuia să se mire când, la un moment dat, aveau să-i vadă dând buzna

¹ Școală cu profil specializat care presupune absolvirea a zece clase. Poate începe cu clasa a V-a sau a VII-a. (n. red.)

în școală cu bombe improvizate sau cu arme de calibru mic ca să se răzbune pentru tot ce le fusese promis de-a lungul anilor și li s-a refuzat de fiecare dată. Apoi, șirurile de lumânări aprinse.

Mai nou, toți pălăvrăgeau despre cum vor să se împlinească. De-a dreptul caraghios. Nimeni și nimic nu era drept. Societatea, în niciun caz. Poate doar natura. Nu degeaba principiul selecției naturale ne-a făcut să fim ceea ce suntem azi: ființa creierul care are cele mai adânci șanțuri.

Mânăta însă de furia integrării, Schwanneke nu s-a putut abține nici de data asta. La ce puteai să te aștepti din partea cuiva care formează litere din rândurile de bănci și semicercuri din scaune: multă vreme, catedra ei a fost înconjurată de un mare U. Mai nou, le aranjase în forma unui O colțuros, ca să se afle în legătură cu toți și să nu mai existe nici început, nici sfârșit, doar „clipa rotundă“, așa cum s-a exprimat odată în cancelarie. Le permitea celor dintr-a XI-a să o tuiască. „Putem să-i zicem Karola“, o auzise Inge Lohmark pe o elevă. Karola! Dumnezeu! Doar nu erau la coafor!

Inge Lohmark li se adresa elevilor cu dumneavoastră începând din clasa a IX-a. Era un obicei de pe vremea când, în acel an al tinereții ei, devenise adultă¹. Cu Cosmos, Pământ, Om² și cu buchetul socialist de garoafe. Nu exista un mijloc mai eficient de a le aminti de propria nedesăvârșire și de a-i ține la distanță.

În relațiile profesionale nu-și aveau locul nici apropierea, nici simpatia. Jalnic, dar ușor de înțeles când elevii se străduiau să intre în grațiile profesorilor. Târâtul în fața celui ce deținea puterea. De neiertat, în schimb, era modul în care profesorii se dădeau bine pe lângă niște adolescenți. Cu jumătate de fund pe catedră. Ținute vestimentare și expresii furate. Eșarfe colorate la gât. Șuvițe platinat. Totul doar pentru a avea ceva în comun cu ei. Lipsă de demnitate. Ultimul rest de cuviință

¹ Festivitate, în fosta RDG, prin care, în clasa a IX-a (la împlinirea vârstei de 14 ani), tinerii erau declarați adulți.

² *Weltall, Erde, Mensch* (*Cosmos, Pământ, Om*) e titlul antologiei de cultură generală și politică pe care copiii o primeau în dar cu acel prilej, împreună cu un buchet de garoafe (n. red.)

îl cedau pentru scurta iluzie a unei comunități, renunțau și la ultimele urme de decență. În fruntea tuturor se afla, desigur, Schwanneke, cu preferații ei: țânci care se țineau de şușoteli și pe care îi implica în discuțiile din pauză, victime ale schimbării de voce la pubertate, și pentru care, cu ochii bulbucați și buzele rujate, dădea cel mai ieftin spectacol de seducție. Probabil că trecuse multă vreme de când nu se mai uitase în oglindă.

Inge Lohmark nu avea niciun protejat și nici nu avea să aibă vreodată. Adorația e un exces emoțional imatur, orientat greșit, o exaltare dirijată de hormoni, care-i atacă pe adolescenți. Luați de la fusta mamei, dar neputându-se încă măsura cu farmecele sexului opus. În compensație, un tovarăș neajutorat de același sex sau un adult inaccesibil ajungea să fie destinatarul sentimentelor necoapte. Obraji pătați. Ochi lipicioși. Nervi aprinși. O anomalie jenantă, care în mod normal se rezolva de la sine prin maturizarea completă a glandelor sexuale. Firește, însă, cei lipsiți de competență profesională scăpau de materia lor doar cu ajutorul semnalelor sexuale. Stagiari lipicioși. Așa-numiții profi de gașcă. Cei ca Schwanneke.

Cum își apărase ea angajamentul pentru idioții dintr-a VIII-a la întrunirea profesorilor. Cu fruntea încruntată și gura vopsită cu roșu strigase în consiliu: În definitiv, avem nevoie de fiecare elev! Nu mai lipsea decât ca tocmai ea, Schwanneke, care nici n-avea copii și mai și fusese părăsită de bărbat cu puțin timp în urmă, să înceapă cu textul că, totuși, copiii reprezintă viitorul nostru.

De unde atâta viitor? Copiiiăștia nu erau viitorul. Dacă ar fi să fim onești, reprezentau trecutul: în fața ei stătea clasa a IX-a. Era ultima clasă care avea să existe la Școala Charles Darwin; peste patru ani aveau să-și dea bacalaureatul. Iar Inge Lohmark trebuia să joace rolul de dirigintă a clasei. Clasa a IX-a și-atât. Nu mai era nevoie să adauge numelui litere, ca înainte, de la A la G. Cu generații tot atât de puternice ca o companie pe vreme de război – cel puțin numeric vorbind. Abia mai reușiseră să încropească încă o clasă. Era un miracol aproape, dacă te gândești că fusese totuși anul cu natalitatea cea mai scăzută în acel land. N-au mai fost destui elevi pentru clasele următoare. Nici după ce s-a dus vorba că asta însemna sfârșitul lui Darwin, și colegii

din trei școli regionale s-au pus de acord să facă recomandări generoase pentru treapta gimnazială superioară. Urmarea a fost că fiecare copil semialfabetizat a trebuit să fie promovat în casta gimnaziștilor¹.

Părinți convinși, în ciuda oricărei recomandări, că odrasla lor trebuia să ajungă la *Gymnasium* au existat întotdeauna. Dar, între timp, în orașul acesta nu mai rămăseseră nici măcar destui părinți.

Nu, copiii ăștia nu i se păreau nicidecum niște diamante în coroana evoluției. Dezvoltarea era altceva decât creștere. Schimbarea calitativă și cea cantitativă aveau loc fără să depindă câtuși de puțin una de alta, lucrul acesta fusese demonstrat aici cu o claritate înspăimântătoare. Nu era chiar plăcut să contemplezi natura pe acest prag indecis dintre copilărie și adolescență. O fază a dezvoltării. Animale vertebrate terestre în stadiul de creștere. Școala ca un țarc. Acum urma perioada cea mai rea, în care sala de clasă trebuia aerisită din cauza mirosului specific vârstei, moscului și feromonilor eliberați, îngustimii sălii, corpurilor aflate în formare lentă, sudorii, din cauza pielii unuroase, a ochilor opaci, a implacabilei creșteri și a dezvoltării peste măsură. E mult mai ușor să îi înveți ceva înainte să atingă maturitatea sexuală. Și e o adevărată provocare să descoperi ce se petrece în spatele fețelor tâmpo – dacă făcuseră un avans irecuperabil sau dacă rămăseseră cu mult în urmă din cauza ampleror lucrări de reconstrucție.

Le lipsea orice urmă de conștientizare a stării lor și mai ales disciplina necesară pentru a o depăși. Priveau în gol. Apatici, copleșiți, preocupați numai de ei înșiși. Cedau propriei inerții fără proteste. Forța gravitațională părea să-i afecteze de trei ori mai mult. Totul era o mare strădanie. Orice scânteie de energie disponibilă în acele corpuri era consumată de această metamorfoză chinuitoare, care nu era cu nimic mai prejos decât sofisticata ecloziune a unei omizi. Numai că rareori se transforma câte unul în fluture.

¹ În opoziție cu *Realschule*, *Gymnasium* are profil teoretic, fiind corespondentul unui liceu; se finalizează cu examenul general de bacalaureat. (n. red.)

Procesul de maturizare solicita acele ipostaze intermediare greoaie, în care caracteristicile sexuale secundare se dezvoltau necontrolat, ca niște tumori. Că facerea omului trebuie să fi fost un proces chinuitor și se demonstra aici pe repede-înainte. Nu doar ontogeneza recapitula filogeneza, ci și pubertatea. Creșteau. Zi de zi. În salturi și peste vară, încât nu-i mai puteai recunoaște cu ușurință. Fetele ascultătoare se transformau în bestii isterice, iar băieții răsăriți – în niște mitocani flegmatici. La asta se adăugau încercările stângace de alegere a partenerului. Nu, natura nu e originală. Dar e dreaptă. Era o fază care semăna cu o boală. Nu poți decât să aștepti să treacă. Cu cât un animal poate să crească și să trăiască mai mult, cu atât mai mult durează perioada tinereții lui. Omul are nevoie cam de o treime din viață ca să se maturizeze. În medie, durează optsprezece ani până când un pui de om e în stare să-și poarte singur de grijă. Wolfgang a trebuit să plătească pensie alimentară copiilor din prima căsătorie până când aceștia au împlinit 27 de ani.

Iată-i așadar așezați aici, vânătorii începători în ale vieții. Ascuțeau creioane și desenau piramida de pe tablă, ridicându-și și coborându-și capetele ritmic, din cinci în cinci secunde. Încă neformați, dar cu o lejeritate impertinentă, cu pretențiile unui exclusivism nerușinat și arogant. Nu mai erau niște copii nevoiți tot timpul să se rezeme peste tot de ceva și care ignorau distanța individuală sub pretexte neînsemnate, sau forțau atingeri și te fixau cu privirea fără nicio jenă, ca șmecherașii din autobuzele interurbane. Erau tineri adulți, deja capabili de reproducere, dar încă necopți, ca niște fructe culese prea devreme. Pentru ei, Inge Lohmark era fără îndoială o persoană fără vârstă. Era și mai posibil ca lor să li se pară pur și simplu bătrână. O stare care pentru elevii ei nu avea să se mai schimbe. Cine era tânăr îmbătrânea. Bătrânul rămânea bătrân. Depășise deja de mult jumătatea vieții. Din fericire. În felul ăsta, cel puțin era scutită să mai treacă prin transformări vizibile sub ochii lor. Un gând liniștitor. Dimpotrivă, ea avea să-i vadă pe oamenii aceștia crescând, așa cum îi văzuse crescând și pe alții. Iar această certitudine o făcea puternică. Încă se asemănau cu toții până la confuzie, un roi care căuta să termine clasa. Dar, în cel

mai scurt timp, aveau să devină de sine stătători și perfizi, să ia urmele prăzii și să-și descopere complici. Ea însăși avea să înceapă să ignore mârtoagele blege și să mizeze în taină pe un cal pursânge. Adulmecase de câteva ori urma corectă. Avea la activ un pilot, o biologă marină. Nu erau trofee rele pentru un oraș de provincie.

În față de tot, ședea speriat un copil de preot, care crescuse cu îngerăși de lemn, pete de ceară și ore de flaut. În ultimul rând, stăteau două puștoaice boite. Una dintre ele mesteca gumă, cealaltă era obsedată de coama ei neagră de armăsar, pe care și-o netezea încontinuu, examinându-și șuvițele. Alături era un țănc cu părul blond-deschis și cu statură de școală primară. Felul în care natura prezenta aici dezvoltarea inegală dintre sexe amintea de o piesă tragică.

Pe latura din dreapta, la fereastră, se legăna, cu gura deschisă, un pui de maimuță care abia aștepta să-și marcheze teritoriul cu o remarcă ordinară. Mai lipsea doar să se bată cu labele-n piept. Trebuia să i se dea ceva de făcut. În fața ei, se afla o foaie pe care elevii își trecuseră numele, niște mângăleli pe cale să se transforme în semnături cu valoare juridică. *Kevin*. Clar. Cum altfel.

— Kevin!

Kevin a sărit în picioare.

— Numiți câteva ecosisteme ale regiunii noastre!

Colegul din față rânjea. Lasă că vezi tu.

— Paul, ce copac este cel de afară?

Paul și-a întors privirea spre geam.

— Aăă...

O tuse firavă. Aproape că-ți trezea mila.

— Mulțumesc.

Cu asta se lămurise.

— N-am avut asta pentru azi, a intervenit Kevin.

Nu se putuse gândi la altceva mai bun. Un creier ca un organ gol.

— Ah, da?

Acum către întreaga clasă. Atac frontal.

— Ia gândiți-vă cu toții un pic.

Tăcere. În cele din urmă, coada de cal din ultimul rând a ridicat mâna, iar Inge Lohmark i-a făcut pe plac. Bineînțeles că știa. Mereu exista câte una care știe. Un mânz cu coadă de cal, care scotea din nămol căruța clasei. Pentru fetițele ca ea fuseseră scrise manualele de școală. Lacome de cunoaștere livrată la școală. Care scriau frazele-cheie în caiete cu cariocile. Ele se mai lăsau încă intimidată de pixul roșu al profesorului. Un instrument ridicol cu putere aparent nelimitată.

Îi cunoștea pe toți. Îi recunoștea din prima. Avusese o grămadă de elevi ca ei, clase întregi, an de an. Nu avea de ce să-și închipuie că erau deosebiți. Nu existau surprize. Se schimba doar distribuția. Cine juca rolul de data asta? Era de ajuns să arunce o privire pe schema de așezare în bănci. Numele spuneau totul. Fiecare organism avea un prenume și un nume de familie. Specie. Ramură. Ordin. Clasă. Dar mai întâi voia să le rețină doar prenumele.

Și asta era tot. Ca de obicei, fără mari surprize. Codița de cal terminase deja. Stătea cu palmele lipite de pupitru. Privea spre tablă, ca magnetizată.

Inge Lohmark s-a îndreptat spre fereastră. În soarele blând al dimineții. Ce bine îi făcea. Copacii începuseră deja să-și schimbe culoarea. Clorofila degradată părăsea scena pentru pigmenții frunzelor strălucitoare. Carotenoide și xantofile. Frunzele castanilor, cu codiță lungă și roase de musculițe miniere, aveau marginile galbene. Câtă muncă depuneau copacii pentru niște frunze de care în curând aveau să se despartă. Exact cum făcea ea ca profesoară. În fiecare an, același joc. De peste 30 de ani. De fiecare dată de la capăt.

Erau prea necoți ca să poată aprecia însemnătatea cunoașterii pe care o acumulasă împreună. Nu se aștepta la recunoștință. În acel loc se mergea doar pe limitarea daunelor. În cel mai bun caz. Elevii sunt ființe fără memorie. Cu toții aveau să plece într-o zi. Și doar ea avea să rămână, cu mâinile uscate de la praful de cretă. În sala aia, acolo, între colecția de tabele

Jennifer Păr blond. Buze subțiri. Precoce. Egoistă din naștere. Nicio perspectivă de îmbunătățire. Bust fără scrupule, săni de concurs.

Saskia Fără fard poate că ar fi chiar drăguță. Față bine proporționată, frunte înaltă, sprâncene ridicate și o expresie stupidă. Preocupare obsesivă pentru îngrijirea părului.

Laura Breton lung, zburlit și spălăcit peste pleoapele căzute. Privire somno-roasă. Piele plină de pustule. Lipsită de interes și ambiție. Ștearsă ca o buruiană.

Tabea Pui de lup cu pantaloni sfâșiați și pulover găurit. Față de copil. Ochi sălbăticiți. Spinare încovoiată de la scrisul cu stân-ga. În rest, nu promite prea mult.

Erika Plantă din specia Ericaceae. Tristețe studiată în poziție aplecată. Pistrui pe pielea lăptoasă. Unghii roase. Păr castaniu, sărmos. Lentilă de contact deplasată. Privire fixă, oblică. Obosită și trează în același timp.

Ellen Animal de povară apatic. Frunte bombată și privire de iepure. Mină plângărească de fraieră. Încă de pe-acum de prisos, ca o fată bătrână. Victimă pe viață.

Ferdinand Vietate prietenoasă, dar instabilă. Ochi înfundați în orbite. Coccoșat ca un porcușor de Guinea. Înscris prea devreme la școală. Maturizare foarte târzie.

Kevin Murdar și lăudăros. Puf răzleț deasupra buzei superioare, față unsuroasă. Stupid, dar tupeist – cea mai periculoasă combinație. Se liniștește doar mâncând încontinuu. Dependent de un însoțitor. Ușor dezechilibrat psihic. Individ agasant.

Paul Adversarul încăpățânat al lui Kevin. Bine dezvoltat și muscular. Ființă expresivă. Coamă roșcată abundentă. Un rânjet continuu pe buze bine vascularizate. Genul clasic: inteligent, dar puturos. Capabil de a opune rezistență și dispus să-și asume riscuri.

Tom Neplăcut de corpolent. Ochi minusculi pe o față grăsuță. Expresie lipsită de spirit: încă amețit de la poluția nocturnă. Un proteu de peșteră arată mai bine. Slabe speranțe ca proporțiile nefericite să fie corectate prin creștere.

Annika Coadă castanie, față plictisitoare. Excesiv de ambițioasă. Lipsită de veselie și silitoare ca o albină. O excită să țină prelegeri. Reprezentanta clasei încă din naștere. Obositoare.

Jakob Copil de preot. Elevul tipic din prima bancă. Umeri înguști. Sașiu, deși poartă ochelari. Degete nervoase. Păr des ca blana cârțiței. O piele de o transparență aproape ambiguă. Cel puțin trei frați. Nu creează probleme.

făcute sul și vitrina cu material didactic: un schelet cu oasele rupte, organe artificiale cu tăieturi pe suprafața de plastic și bursucul împăiat cu blana arsă, care se holba cu ochi morți din spatele geamului. În scurtă vreme, ar fi putut să facă același lucru și cu ea. Ca savantul englez care a dorit să rămână legat de universitatea lui și dincolo de moarte. Să participe, ca mumie, la prelegerile săptămânale. Ultima dorință i-a fost îndeplinită. I-au îmbrăcat scheletul cu propriile haine. Au umplut hainele cu paie. I-au îmbălsămat craniul.

Dar ceva n-a mers bine, așa că până la urmă i-au montat un cap de ceară peste rămășițe. Îl văzuse când fusese la Londra. Claudia studiasse acolo la un moment dat. Îl văzuse stând într-un dulap uriaș de lemn, în spatele unui geam. Cu baston, pălărie de paie și mănuși verzi din piele întoarsă, care arătau exact ca perechea pe care o cumpărase ea de la Exquisit în primăvara lui 1987. Cu 87 de mărci. Cel puțin, Vladimir Ilici dormea și putea visa la comunism. Dar englezul ăsta era încă la datorie. Zi de zi stătea cu ochii pe studenții care se îndreptau spre sălile de curs. Vitrina era mormântul lui. El era propriul său monument. Viață veșnică. Mai bine decât donator de organe.

Oamenii bătrâni... a început ea dintr-odată. Oamenii bătrâni își amintesc de școală, chiar și atunci când au uitat deja restul.

Perioada în care fusese elevă îi apărea des în vise. În primul rând, visa bacalaureatul. Cum stătea acolo și nu-și mai aducea aminte de nimic. La trezire îi lua mereu un timp până se dezmeticea și pricepea că nu mai e cazul să-i fie frică. Era de cealaltă parte a baricadei, era în siguranță.

S-a întors cu fața. Priviri stupefiate.

Trebuia să fii îngrozitor de atent. Până să-ți dai seama, spuneai fel de fel de aiureli la lecție. Ce preferi la micul dejun. Care sunt cauzele șomajului. În mormântarea animalelor de companie. Dintr-odată, se înviorau cu toții și te trezeai că ora s-a terminat. Trebuia să construiești asocieri incredibil de riscante ca să revii la ecosisteme, moment în care copiii încă plini de vervă își luau imediat figura golită de expresie. Cea mai periculoasă era vremea. De la vreme la dispoziția personală nu mai era decât un pas. Dar nu aveau să afle nimic de la